

Frågor och svar om avfallstaxan 2018

Detta PM med frågor och svar är ett komplement till beslutsunderlaget om avfallstaxan, som ska beslutas i medlemskommunerna under hösten 2017.

Hör gärna av er med ytterligare frågor. Kontaktperson är Maria Qvist, 026 - 17 84 87, maria.qvist@gastrikeatervinnare.se

Vad ingår i grundavgiften?

Svar: Grundavgiften är en fast avgift som ska täcka kostnaderna för de bemannade återvinningscentralerna samt för planering, information, kundtjänst, upphandling, ekonomi och lokalkostnader.

Vad ingår i hämtningsavgiften?

Svar: Hämtningsavgiften är en rörlig avgift som ska täcka kostnaderna för insamling, transport och behandling (t ex rötning och förbränning) av matavfall och restavfall. Nivån beror på val av abonnemang, behållarstorlek och hämtningsintervall.

Blir det billigare om man sorterar?

Svar: Ja, det är billigare att sortera matavfall än att inte göra det. Det är också billigare att ha mindre kärl eller hämtning mer sällan.

Hur har avfallstaxan utvecklats under åren?

Svar: Förbundet bildades 2001 och under perioden 2001-2017 har avfallshanteringen utvecklats, med till exempel sortering av matavfall, informationsverksamhet, miljöriktiga fordon, modernisering av återvinningscentraler med mera. Prisutvecklingen de senaste 10 åren har varit 13,5 % (snitt 1,35 % per år) för en villa som sorterar sitt matavfall och har hämtning varannan vecka. År 2017 betalar en villa med grundavgift och hämtningsavgift med ett 190 l kärl för restavfall och ett 140 l kärl för matavfall, med hämtning varannan 2 350 kr/år.

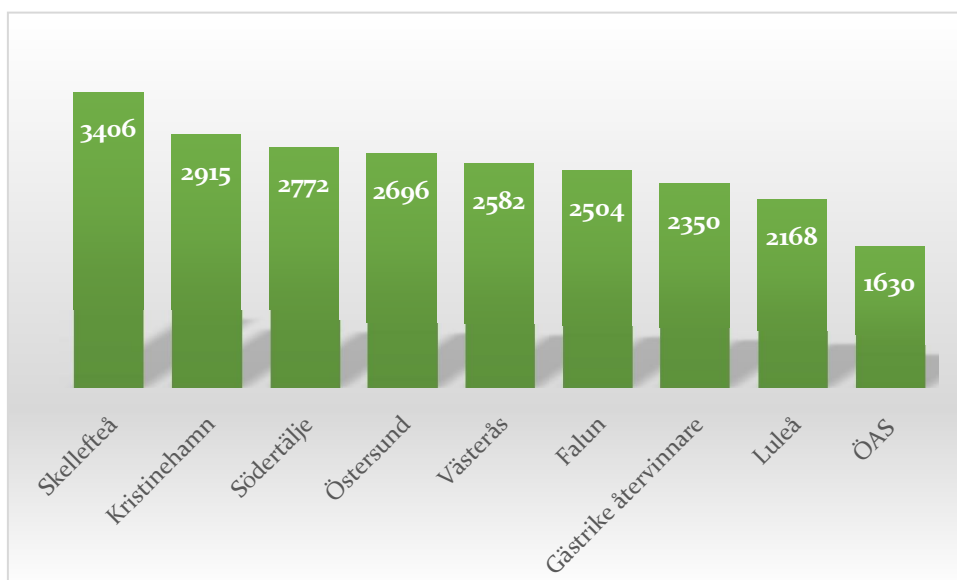
Hur ligger avgifterna till jämfört med andra kommuner?

Svar: Avgifterna ligger runt genomsnittet i Sverige. Avgifterna för villor ligger något högre än genomsnittet, avgifter för lägenheter lägre än genomsnittet och avgifter för fritidshus bland de lägsta i landet.

När vi jämför taxenivåer med andra kommuner är det viktigt att känna till att det finns många aspekter som påverkar taxan, och som gör att taxor inte är helt lätt att jämföra rakt av. Aspekter som påverkar kostnader och avgiftsnivå är bland annat:

- Geografi – stad, landsbygd med långa avstånd, transportsträckor
- Utsortering av matavfall eller inte
- Sorteringslösningar: flerfackssystem, optisk sortering eller annat
- Hur utbyggd servicen med återvinningscentraler är

Nedanstående jämförelse är mellan kommuner som kan jämföras med vår verksamhet.

Diagrammet ovan jämför årsavgiften för en villa med 190 l kärl för restavfall och 140 l kärl för matavfall (sorterar sitt matavfall) och hämtning varannan vecka.

Vilka är motiven för förslaget att höja avgifterna för hushållsavfall 2018, vad är det som kostar?

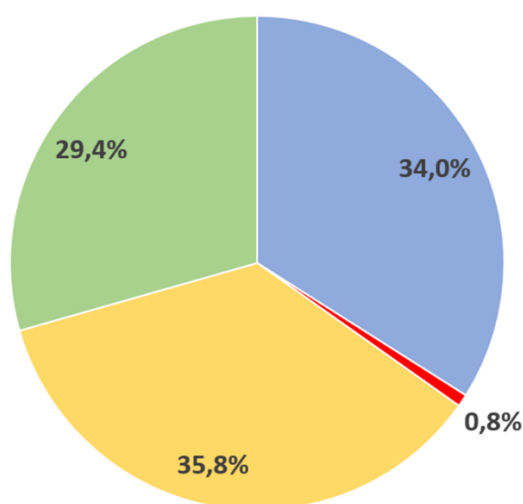
Svar: Den föreslagna höjningen av avgifterna för hushållsavfall beror till största delen på kraftigt ökade kostnader för förbränning av restavfall. Gästrikre återvinnare har under några år haft ett mycket fördelaktigt avtal för avfallsförbränning som nu upphör. Marknadspriserna på avfallsförbränning har stigit kraftigt och i det nya avtalet kommer priserna att ligga mellan 60 – 90 % högre än nuvarande avtal. Det innebär en merkostnad på ca 8 miljoner.

En annan förklaring till behovet av höjning är att många hushåll inte sorterar som de borde. Mängden restavfall ökar. Det innebär att också transportkostnaderna för restavfall ökar. Övriga förklaringar till behovet av höjning är att vi behöver arbeta mer med information om sortering, lönerevision, inflation. Totalt ökar våra

kostnader med ca 16 mnkr till nästa år och 10 mnkr av dessa kostnadsökningar planerar vi att täcka med ökade avgifter, resterande delar planerar vi att täcka mestadels med effektiviseringar.

Hur mycket är det som är felsorterat i restavfallet?

Svar: I genomsnitt 2/3 av det som ligger i soppåsarna med restavfall är felsorterat och den bilden ser vi i hela Sverige och inte bara i vår region. Det är matavfall som skulle ha sorterats och gått till rötning och blivit biogas och biogödsel. Det är också förpackningar och tidningar som skulle ha återvunnits till nya saker. I ton räknat handlar det om 17 000 ton som är fel. I pengar räknat motsvarar det minst 10 mnkr i onödiga kostnader och uteblivna intäkter.

2/3 är
felsorterat!

■ Förpackningar och tidningar ■ Farligt avfall och elavfall ■ Övrigt restavfall ■ Matavfall

Diagrammet visar att 2/3 av innehållet i soppåsen är felsorterat!

Hur stor intäkt kommer taxehöjningen av genera till Gästrikre återvinnare?

Svar: Den föreslagna höjningen av avgifterna kommer att generera ca 10 mnkr. Resterande behov av intäkt ska till största delen lösas genom effektiviseringar i verksamheten. Gästrikre återvinnarens styrelse har lagt ett effektiviseringskrav på verksamheten på 4,5 mnkr.

Hur mycket ökar Gästrikre återvinnarens intäkter årligen?

Svar: Förbundets intäkter ökar bara när det beslutas om avgiftshöjningar eller när det skapas nya abonnemang i form av nybyggnationer. Intäkterna ökar inte med automatik när befolkningen ökar eller att sopmängderna ökar. I det läge vi är i med ökade sopmängder så ökar våra kostnader fortare än våra intäkter.

Vad är det för skillnad på en avfallstaxa och en skatt?

Det finns tydliga skillnader mellan en taxa och en skatt, som är viktiga att tänka på.

En skatt är alltid relativ, d.v.s. en % -sats av något, till exempel lön eller resultat. Skatteintäkterna förändras med befolkningen. Skatteintäkterna förändras även om inte skatten höjs. Exemplet nedan visar på en person som har en lön år 2016 och sedan får en löneökning till år 2017. Trots att skatten inte har höjts så betalar den personen över 4 000 kr mer i skatt i och med en löneökning.

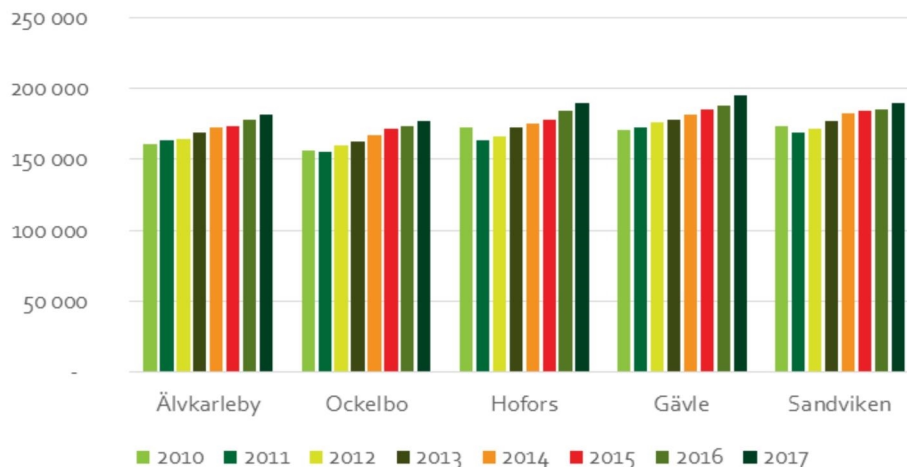
- Lön 2016: 40 000 kr/mån = 13 606 kr i skatt
- Lön 2017: 41 000 kr/mån = 13 946 kr i skatt
- 4 082 kr mer i skatt per år utan att skatten har höjts

En avgift i avfallstaxan är densamma oavsett lön eller resultat. Ökar befolkningen så ökar inte skatteintäkterna automatiskt. Skatteintäkterna ökar vid:

- Höjningar av taxan via beslut i kommunerna
- Miljöstyrande taxa kan leda till både ökning och minskningar
- Nya abonnemang i form av nya bostäder

På varje hundralapp en medborgare får i lön går ca 34 kr i skatt till kommun och landsting. Om avfallstaxan skulle ingå i skatten skulle den utgöra ca 40-70 öre/hundralapp beroende på inkomst.

Skatteunderlag per invånare

Skatteintäkterna till kommunerna ökar per invånare med mellan 2,2 % till 3,6 % år 2017. (källa: SCB)

Vad blir konsekvenserna för hushåll och fastighetsägare av den föreslagna avfallstaxan?

Förändringarna nedan avser några typkunder och är ungefärliga belopp och kan skilja sig från en kund till en annan beroende på typ av storlek på behållare, hämtningsintervall och sortering eller inte. För att veta exakt ökning, hänvisas till förslag på ny avfallstaxa för 2018.

- Villor får en kostnadsökning med ca 200 kr/år
- Radhus får en kostnadsökning med ca 130 kr/år
- Lägenheter får en kostnadsökning med ca 130 kr/år
- Fritidshus får en kostnadsökning med ca 330 kr/år
- Kunder som hemkomposterar jämförs med kunder som sorterar, men får ett avdrag på 200 kr. Kostnadsökningen blir ca 310 kr/år.
- Verksamheter är svårt att ange en typkund, då omfattningen i hämtningen kan skilja sig mycket. De påverkas av samma höjningar på hämtningsavgifterna som övriga.
- Kunder som inte sorterar ut sitt matavfall får en tydlig miljöstyrning och en högre kostnadsökning. En villa får en höjning med ca 760 kr/år.
- Kunder med enskild avloppsanläggning får en höjning med ca 35 kr per tömning.
- Kunder med fettavskiljare får en höjning med ca 50 kr per tömning
- Kunder med latrinhämtning får en höjning med 100 kr/behållare.
- Extrahämtningar och felsorteringsavgifter får en tydlig miljöstyrning och höjs avsevärt.
- Administrativa avgifter för hantering av nytt, ändring eller uppehåll av abonnemang höjs från 200 kr till 300 kr.
- Alla avgifter har sett över och för mera detaljer hänvisas till förslaget av ny avfallstaxa.

Är det hämtningsavgifterna eller grundavgifterna som höjs?

Svar: Det är främst de rörliga hämtningsavgifterna som höjs som vi har förklarat ovan. De fasta grundavgifterna höjs för lägenheter (+80 kr/år), radhus (+80 kr/år), fritidshus (+30kr/år) och verksamheter (+5 kr/år), men inte för villor. På grundavgifterna för villor ligger vi relativt sett lite högre än övriga Sverige, men vi ligger lägre för lägenheter och radhus. För fritidshus har vi bland de lägsta avgifterna i landet. Det justeras till en jämnare nivå nu.

Hur blir det för kunder som har hemkompost?

Svar: Vi vill få in matavfallet för att kunna ta tillvara på energin och göra biogas av matavfallet. Kunder med hemkompost jämförs nu med kunder som sorterar sitt avfall, men från ett avdrag på 200 kr/år. Tidigare har de som hemkomposterar inte betalat för matavfallskärlet och fått i genomsnitt en lägre kostnad med 335 kr/år. Det ekonomiska incitamentet för att hemkompostera minskar.

Varför inför ni en avgift vid uppehåll i hämtning?

Svar: Uppehåll i hämtningen innebär en hel administrativt arbete, med att ställa om i abonnemanget och göra om körlistor till chaufförerna som hämtar. Det kräver en annan typ av planering än kunder med fasta abonnemang. För att täcka

dessa merkostnader tas en administrativ avgift ut. Avgiften är per tillfälle och inte per år. Det går att söka för uppehåll om upp till 5 år.

Hur mycket dyrare blir det med extra hämtningar och överfulla kärl?

Svar: Ett av förbundets övergripande mål är att minska på avfallet och extrahämtningar är ett tydligt exempel på det motsatta. Extrahämtningar och överfulla kärl innebär en merkostnad för förbundet genom onödiga transporter, mer behandlingskostnader och extra arbete för chaufförerna. Med tydligare miljöstyrning vill vi få ner antalet extrahämtningar.

Vid ordinarie hämtning, för 1 190 liters kärl med restavfall höjs avgiften från 55 kr till 100 kr. För 1 190 l kärl med osorterade sopor höjs avgiften från 85 kr till 250 kr. För 1 660 liters kärl med restavfall höjs avgiften från 140 kr till 200 kr och ett osorterat 660 liters kärl från 185 kr till 500 kr. Vid hämtning utöver ordinarie tur tillkommer en transportavgift.

Vad kan man göra för att minska sina kostnader för avfall?

Svar: Genom att sortera sitt avfall, gå ner i kärlstorlek och glesa ut hämtningsintervallet kan kostnaderna minska. T.ex. genom att gå ner från 190 l till 140 l kärl med restavfall med hämtning varannan vecka minskar årskostnaden med 290 kr. Genom att glesa ut hämtningsintervallet på restavfall från varannan vecka till var fjärde vecka minskar årskostnaden med ytterligare 233 kr.

Det är billigare att ha hämtning var fjärde vecka än varannan vecka, men varför är det inte halva priset?

Svar: Våra kostnader är inte halverade bara för att hämtningen är var fjärde vecka istället för varannan vecka.

Hämtningsavgifterna ska täcka våra kostnader för transporter, tömning och behandling. Vår logistik med körrutter över hela regionen är avancerad och även om vi hämtar kärlet var fjärde vecka istället för varannan vecka så kör vi ändå förbi, och tömningen av matavfallet kan inte förlängas till var fjärde vecka av miljöskäl. Priset för hämtning var fjärde vecka är därför satt till 60 % av priset jämfört med priset för varannan vecka.

Hur är det tänkt att avgifterna i taxan ska styra mot önskade beteenden?

Svar: Avgifterna i taxan är ett sätt att styra mot att sortera mera och minska på avfallet. De kunder som ur ett miljöperspektiv gör de rätta beteendena ska även betala mindre än de som gör mindre bra val ur ett miljöperspektiv och t.ex. inte vill sortera ut sitt matavfall eller vill ha ett större kärl för de har mycket avfall. Andra styrmedel mot önskade beteenden är t.ex. information, utbildning, kampanjer och andra sorteringslösningar.

Vad händer om någon kommun inte antar förslaget till avfallstaxa?

Svar: Då behöver ärendet göras om, förankras på nytt och skickas ut till alla fem kommunerna för beslut igen. Under den tid som förflyter till dess beslut är fattat, kommer intäkterna inte att täcka kommunalförbundet Gästrikre återvinnarens kostnader. Det är därför av stort värde om förbundets medlemskommuner fattar samstämmiga beslut om det förslag till avfallstaxa som förbundets styrelse har föreslagit.